

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 131/2020-92

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou [REDACTED], proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne č. k. 23 CoE 192/2016 z 24. augusta 2016 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Cdo 57/2017 z 31. mája 2018 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a základné právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Cdo 57/2017 z 31. mája 2018 a uznesením Krajského súdu v Trenčíne č. k. 23 CoE 192/2016 z 24. augusta 2016 **porušené boli**.
2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Cdo 57/2017 z 31. mája 2018 a uznesenie Krajského súdu v Trenčíne č. k. 23 CoE 192/2016 z 24. augusta 2016 sa **z r u š u j ú** a vec sa **v r a c i a** Krajskému súdu v Trenčíne na ďalšie konanie.
3. Krajský súd v Trenčíne **je p o v i n n ý** nahradiť trovy konania **512,68 eur** na účet právnej zástupkyne sťažovateľa [REDACTED] do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 18. septembra 2018 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru uzneseniami všeobecných súdov uvedenými v záhlaví nálezu. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenia zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ ako poľský štátny občan a pani [REDAKOVANÉ] ako slovenská štátna občianka (ďalej len „matka“) v čase narodenia [REDAKOVANÉ] (17. októbra 2012) žili ako druh a družka v Londýne. Matka 17. júna 2015 odišla s [REDAKOVANÉ] na územie Slovenskej republiky a na územie Spojeného kráľovstva sa viac s dcérou nevrátila. Slovenské matričné orgány zapísali v rodnom liste za otca iného muža pána [REDAKOVANÉ] na základe súhlasného uznania otcovstva spolu s matkou.

3. Na návrh sťažovateľa vydal The High Court of Justice, Family Division („súd Spojeného kráľovstva“) 8. októbra 2015 v konaní sp. zn. FD15P00428, ZC15P00974 rozhodnutie vo veci [REDAKOVANÉ], ktoré bolo doplnené 19. októbra 2015 (ďalej len „rozhodnutie The High Court of Justice“ alebo aj „rozhodnutie súdu Spojeného kráľovstva“). Uvedený súd považoval za preukázané, že obvyklý pobyt [REDAKOVANÉ] bol v Anglicku a Walese, pričom toto bydlisko opustila 17. júna 2015 bez vedomia alebo súhlasu otca. Z tohto dôvodu svoju právomoc založil na čl. 8 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (ďalej len „nariadenie 2201/2003“). Súd Spojeného kráľovstva okrem iného rozhodol, že sťažovateľovi patrí „rodičovská zodpovednosť“ voči [REDAKOVANÉ] a nariadil matke navrátiť [REDAKOVANÉ] do Spojeného kráľovstva najneskôr do 23. októbra 2015 s ponechaním veci ako otvorenej pre ďalšie konanie. Súd v súvislosti so svojím rozhodnutím vydal aj osvedčenie, ktoré čl. 39 nariadenia 2201/2003 predpokladá pre rozsudky o rodičovských právach a povinnostiach.

4. Sťažovateľ sa vzhľadom na nesplnenie povinnosti zo strany matky návrhom z 10. novembra 2015 podaným na Okresnom súde Prievidza (ďalej aj „okresný súd“) domáhal uznania rozhodnutia The High Court of Justice a nariadenia jeho výkonu v zmysle nariadenia 2201/2003. Okresný súd rozhodol o návrhu uznesením č. k. 17 Em 1/2015 z 3. marca 2016, v ktorom vyhlásil rozhodnutie The High Court of Justice za vykonateľné v Slovenskej republike len v časti, v ktorej bola sťažovateľovi priznaná „rodičovská zodpovednosť“ voči [REDAKOVANÉ], no jeho výkon zamietol s odôvodnením, že rozhodnutie o rodičovskej zodpovednosti je bez ďalšieho vykonateľné už samotným vyhlásením vykonateľnosti a netreba ho osobitne vykonávať vo vykonávacom konaní podľa § 272 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku.

5. V prevyšujúcej časti (o príkaz matke navrátiť ■■■■■ do Spojeného kráľovstva) návrh sťažovateľa na vyhlásenie rozhodnutia The High Court of Justice za vykonateľné v Slovenskej republike okresný súd zamietol s odôvodnením, že nejde o nadobúdanie, výkon, prenesenie, obmedzenie alebo odňatie rodičovských práva a povinnosti podľa čl. 1 ods. 1 písm. b) a ods. 2 nariadenia 2201/2003. Vo vzťahu k výroku o návrat ■■■■■ do Spojeného kráľovstva by jeho uznaním došlo k porušeniu Haagskeho dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí z roku 1980 (ďalej len „Haagsky dohovor z roku 1980“), ktorý predpokladá osobitné konanie o návrat v krajine pobytu (Slovensko) a následne prípadne aj proces v krajine pôvodu (Spojené kráľovstvo).

6. Krajský súd (ústavnou sťažnosťou napadnutým uznesením) na odvolanie sťažovateľa a matky uznesenie okresného súdu zmenil a návrh sťažovateľa zamietol aj v časti o vyhlásenie vykonateľnosti rozhodnutia The High Court of Justice o priznaní „rodičovskej zodpovednosti“ voči ■■■■■. V ostatnom uznesenie okresného súdu potvrdil, v dôsledku čoho sťažovateľ s návrhom na vyhlásenie vykonateľnosti rozhodnutia The High Court of Justice v plnom rozsahu neuspel. Svoje rozhodnutie krajský súd odôvodnil tým, že v súvislosti s výrokom obsiahnutým v rozhodnutí The High Court of Justice o priznaní „rodičovskej zodpovednosti“ sťažovateľovi síce ide o rozhodnutie vydané v zmysle nariadenia 2201/2003, ale nie je možné ho uznať, pretože v zmysle čl. 23 písm. a) nariadenia 2201/2003 by jeho uznanie bolo s prihliadnutím na najlepší záujem dieťaťa v zjavnom rozpore s verejným poriadkom Slovenskej republiky, keďže matka v odvolacom konaní predložila rodný list ■■■■■ vydaný Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky – osobitná matrika Bratislava s údajom o otcovstve iného muža (■■■■■).

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) na dovolanie sťažovateľa napnutým uznesením dovolanie odmietol ako neprípustné s odôvodnením, že sťažovateľom uvedený dovolací dôvod nebol vymedzený spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 v spojení s § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), že sťažovateľ neprípustne skumuloval dovolacie dôvody podľa § 421 ods. 1 CSP a nenaformuloval dovolaciu otázku.

II.

Argumentácia sťažovateľa

8. Sťažovateľ v sťažnosti namieta nesprávne použitie výhrady verejného poriadku bez reflexie na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“), ktorá spája použitie výhrady verejného poriadku s najlepším záujmom maloletého dieťaťa. Krajskému súdu vytkol nepredloženie prejudiciálnej otázky. Uviedol tiež, že duplicitný matričný zápis k ■■■■■ vznikol po tom, ako bol sťažovateľ už zapísaný ako otec ■■■■■ v rodnom liste vydanom v Spojenom kráľovstve na základe rozhodnutia The High Court of Justice a ktorým bola sťažovateľovi priznaná „rodičovská zodpovednosť“, s čím sa krajský súd nijako nevysporiadal. Namietol tiež nezorientovanie sa krajského súdu v rodinnom práve Spojeného kráľovstva. Podľa sťažovateľa súd rezignoval na povinnosť výkonu rozhodnutia súdu Spojeného kráľovstva za rovnakých podmienok ako v prípade rozhodnutia slovenského súdu. Vykonávané rozhodnutie spadalo pod režim nariadenia 2201/2003, bolo vydané súdom obvyklého pobytu dieťaťa a ktorý súd si ponechal právomoc na rozhodovanie.

9. Sťažovateľ pre zmenu vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sa odvoláva na uznesenie pléna ústavného súdu č. k. PLz. ÚS 1/2018 z 25. apríla 2018, podľa ktorého je kumulácia odvolacích dôvodov prípustná. Sťažovateľ navyše nesúhlasí s tvrdením dovolacieho súdu, že v dovolaní nevymedzil dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP spôsobom uvedeným § 431 až § 435 CSP. V tomto kontexte argumentoval rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 492/2015, ktorým podopieral tvrdenie o nesprávnosti uprednostnenia určenia otcovstva súhlasným vyhlásením matky a pána [REDAKOVANÉ] pred súdnym rozhodnutím zo Spojeného kráľovstva, ktoré mu priznalo „rodičovskú zodpovednosť“. Sťažovateľ tvrdí, že v dovolaní podrobne opísal situáciu, ktorá ešte nebola v rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu riešená. Ide o otázku existencie rozdielnych zápisov v rodných listoch maloletých detí na území dvoch štátov a tiež o otázku použitia výhrady verejného poriadku vo vzťahu k uznaniu cudzieho rozhodnutia týkajúceho sa maloletého dieťaťa a výkonu rodičovských práv.

III.

Vyjadrenie krajského súdu, najvyššieho súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľa

10. Krajský súd vo vyjadrení sp. zn. 135/2020 odkázal na vyjadrenie predsedu senátu JUDr. Ondreja Samaša, z ktorého vyplýva, že napadnuté uznesenie krajského súdu považuje za správne, súladné s vtedy známymi okolnosťami prípadu a urobené s ohľadom na najlepší záujem [REDAKOVANÉ], ktorá v čase rozhodovania mala platný rodný list s otcom odlišným od sťažovateľa.

11. Najvyšší súd vo vyjadrení č. KP 3/2020-211 uvádza, že podľa sťažovateľa bola v dovolaní konkretizovaná sporná právna otázka existencie závislej práce a pracovného pomeru, v dôsledku čoho by mohli vzniknúť pochybnosti, či sa najvyšší súd vôbec vyjadroval k predmetnej sťažnosti, ktorá nijako nesúvisí s problematikou závislej práce a pracovného pomeru, ďalšie časti vyjadrenia najvyššieho súdu však tieto pochybnosti vyvracajú. Najvyšší súd zhrnul obsah sťažnosti, dôvod odmietnutia dovolania sťažovateľa a vysvetlil vzťah medzi dovolacím dôvodom a podmienkami prípustnosti dovolania. V závere skonštatoval, že ponecháva rozhodnutie o sťažnosti na úvahe ústavného súdu.

12. Matka vo vyjadrení z 5. mája 2021 označila argumentáciu sťažovateľa za zavádzajúcu a nesprávnu. Za právomocné označila súdy Slovenskej republiky a prax v „*krajinách Commonwealth-u konat' v rozpore s medzinárodnými zmluvami, nad rámec právomoci a uzurpovať si právo rozhodovať v návratových veciach aj v prípadoch, kedy má výlučnú právomoc súd inej členskej krajiny*“ označila za „bežnú“. Kým pred súdom Spojeného kráľovstva sa rozhodovalo podľa nej na základe argumentácie jednej strany, tak v konaní o návrat sa vykonalo riadne dokazovanie s výsledným zamietnutím návrhu sťažovateľa uznesením Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 36P/64/2016 zo 6. júna 2016. Iba ona disponovala v čase premiestnenia dieťaťa opatrovníckym právom, a preto ona ako jediná bola oprávnená určiť miesto pobytu dieťaťa. Súd sa aj vyrovnal s rodným listom zapísaným v prospech [REDAKOVANÉ], ktorý sa stal jej manželom. Ide o novšie rozhodnutie ako vykonávané rozhodnutie súdu Spojeného kráľovstva. Dieťa nie je sťažovateľovi zverené do osobnej starostlivosti, ale je mu priznaná len rodičovská zodpovednosť. Otázku otcovstva, ako to prezentuje sťažovateľ, označila za nejednoznačnú a odkázala na konanie pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky sp. zn. 1Sžk/20/2020 v súvislosti s rozhodovaním

o rodnom liste. Uviedla tiež, že navrátením do Spojeného kráľovstva by bola maloletá vystavená neznesiteľnej situácii s negatívnymi následkami.

13. Sťažovateľ vo svojom vyjadrení uviedol, že pre rozhodnutie o jeho návrhu na uznanie rozhodnutia The High Court of Justice a nariadenie jeho výkonu vôbec nebolo dôležité, kto bol ako otec uvedený v rodnom liste [REDAKOVANÉ] vydanom v Slovenskej republike. Pripomenul, že sa domáhal aj výkonu rozhodnutia The High Court of Justice v časti návratu [REDAKOVANÉ], pričom tento návrh bol nesprávne zamietnutý s odôvodnením, že návrat sa má spravovať režimom Haagskeho dohovoru z roku 1980, a nie nariadením 2201/2003. Záver súdov je podľa neho v rozpore s rozsudkom Súdneho dvora v spojených veciach C-325/18 a C-375/18. Opätovne poukázal na nesprávne použitie výhrady verejného poriadku v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora. Vo vzťahu k vyjadreniu matky zotrval na svojej sťažnostnej argumentácii a zdôraznil, že s maloletou [REDAKOVANÉ] žil od jej narodenia, no od roku 2015 ju reálne nevidel, s čím mu vznikla nevyčísľiteľná ujma na jeho rodinnom živote.

14. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa so sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania, ako aj obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

IV.

Posúdenie ústavnej sťažnosti

15. Napadnuté rozhodnutia nespochybňujú tvrdenie sťažovateľa, že matka nemala jeho súhlas zostať s [REDAKOVANÉ] na Slovensku a nevrátiť sa do Spojeného kráľovstva. Nespochybňujú ani existenciu rozhodnutia The High Court of Justice, ktoré v podstate predstavuje vôbec prvé súdne rozhodnutie týkajúce sa maloletej [REDAKOVANÉ], a to súdu, ktorý konštatoval svoju právomoc ako súdu štátu obvyklého pobytu dieťaťa.

16. V rámci členských štátov Európskej únie je postup uznávania a výkonu rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností vydaných súdmi iných členských štátov unifikovaný prostredníctvom **nariadenia 2201/2003**, a to v záujme vytvorenia priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, v ktorom je zaručený voľný pohyb osôb.

17. Nariadenie ako sekundárny prameň práva Európskej únie, ktoré je výsledkom normotvornej činnosti inštitúcie Európskej únie, má v zmysle čl. 7 ods. 2 ústavy **prednosť pred zákonmi** a v zmysle definície tohto prameňa práva Európskej únie obsiahnutej v čl. 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie **je priamo uplatniteľné** vo všetkých členských štátoch Európskej únie.

18. V súvislosti s anglickým pojmom „*parental responsibility*“ obsiahnutým v rozhodnutí The High Court of Justice, ktorý sa v uzneseniach okresného a krajského súdu objavuje v slovenskom tvare „rodičovská zodpovednosť“, je potrebné uviesť, že rovnaký pojem používa anglické znenie čl. 2 ods. 7 nariadenia 2201/2003. V slovenskom znení čl. 2 ods. 7 nariadenia 2201/2003 mu zodpovedá pojem „rodičovské práva a povinnosti“, ktorý označuje všetky práva a povinnosti týkajúce sa osoby alebo majetku dieťaťa, ktoré nadobudla fyzická osoba alebo

právnická osoba rozsudkom, zo zákona alebo na základe dohody, ktorá má právne účinky, pričom tento pojem zahŕňa opatrovnícke právo a právo styku s dieťaťom.

19. Rozhodnutie The High Court of Justice (a) priznáva sťažovateľovi rodičovskú zodpovednosť, ale tiež (b) ukladá matke konkrétne rodičovské povinnosti, konkrétne úlohu zabezpečiť [REDACTED] na územie Spojeného kráľovstva. Uvedené rozhodnutie napadnutými rozhodnutiami všeobecných súdov nebolo uznané, **a to v žiadnom rozsahu.**

a) Rozhodnutie The High Court of Justice priznávajúce sťažovateľovi status rodičovskej zodpovednosti a jeho neuznanie zo strany napadnutých súdov

20. Rozhodnutie The High Court of Justice, o ktorého uznanie, vyhlásenie vykonateľnosti a následný výkon v tomto prípade ide, **predstavuje rozhodnutie o rodičovských právach a povinnostiach**, na ktoré sa vzťahuje nariadenie 2201/2003. Sťažovateľ spolu s predmetným rozhodnutím predložil aj osvedčenie podľa vzoru ustanoveného v prílohe II nariadenia 2201/2003, ktoré sa v zmysle čl. 39 nariadenia 2201/2003 vydáva na žiadosť účastníka konania.

21. Rozhodnutie The High Court of Justice nie je rozhodnutím v spore o otcovstvo, ktorý spor podľa obsahu spisu iniciovaný ani nebol. Ak vznikla konkurencia matričných zápisov o otcovstve, tak tento nedostatok bol zo strany slovenských matričných úradov odstránený tým, že pán [REDACTED] bol z matriky ako otec vymazaný. Aplikácii nariadenia 2201/2003 preto nebráni jeho klauzula, podľa ktorej „... *toto nariadenie sa nevzťahuje na určenie alebo popretie rodičovstva*“ (čl. 1 ods. 3 písm. a); „*This Regulation shall not apply to the establishment or contesting of a parent-child relationship*“).

22. Rozhodnutie The High Court of Justice nie je ani definitívnym rozhodnutím o opatrovníctve alebo o styku. Súd Spojeného kráľovstva len promptne po vysťahovaní sa matky s [REDACTED] priznal sťažovateľovi status otcovstva (rodičovstva) a vytvoril tak základ, aby konanie o definitívnom opatrovníctve (na Slovensku tomu zodpovedá rozhodnutie o zverení dieťaťa spravidla jednému z rodičov) alebo o styku mohlo prebehnúť. Súd Spojeného kráľovstva mal na to právomoc ako súd krajiny pôvodu dieťaťa.

23. Okresný súd správne bez ďalšieho uznal rozhodnutie The High Court of Justice v časti rodičovských práv sťažovateľa. Aj napriek tomu, že na ďalšie konanie bolo prijaté len konanie voči krajskému súdu a najvyššiemu súdu, je potrebné vychádzať aj zo záverov rozhodnutia súdu prvého stupňa, a teda Okresného súdu Prievidza. Ústavný súd poukazuje na právne názory vyslovené vo svojej doterajšej judikatúre, podľa ktorých odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a druhostupňového súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, I. ÚS 472/2013, III. ÚS 216/2020), pretože z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok [tiež napr. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Báča proti Českej republike z 23. októbra 2006, č. 9457/03].

24. Krajský súd touto ústavnou sťažnosťou napadnutým uznesením na rozdiel od okresného súdu zamietol návrh sťažovateľa aj v časti, ktorá sa týkala priznania „rodičovskej zodpovednosti“ sťažovateľovi voči [REDACTED], a to len na základe v poradí neskoršieho matričného zápisu pána [REDACTED] za otca [REDACTED] po prisťahovaní sa matky na Slovensko. Krajský súd videl rozpor s verejným poriadkom, ak by sa k sťažovateľovi za takýchto okolností pristupovalo ako k otcovi.

Pomer rodičovských práv, ktoré sa za opísaných okolností priznali sťažovateľovi, sa dá vyjadriť v jeho neprospech aj 0:100. Sťažovateľ nielenže stratil možnosť blízkeho kontaktu s [REDAKOVANÉ], ktorý mal v Spojenom kráľovstve, ale jeho práva boli postupom krajského súdu fakticky úplne popreté aj formálne.

25. V zmysle konštantnej judikatúry ústavný súd na základe ústavnej sťažnosti nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (III. ÚS 459/2020), no poskytuje poslednú možnosť nápravy v rámci vnútroštátneho mechanizmu ochrany ústavnosti. V prípade, že ide o interpretačný exces ústavnoprávnej relevancie, má ústavný súd možnosť ingerencie v podobe kasačného nálezu. Ide o prípady, ak by konanie alebo rozhodovanie všeobecných súdov bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

26. Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je možné preskúmať spoločne, keďže ústavný súd si pri výklade čl. 46 ods. 1 ústavy osvojil judikatúru ESĽP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, v dôsledku čoho v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

27. Výrok napadnutého uznesenia krajského súdu o zamietnutí návrhu sťažovateľa na vyhlásenie rozhodnutia High Court of Justice za vykonateľné v časti, v ktorej bola sťažovateľovi priznaná „rodičovská zodpovednosť“ k [REDAKOVANÉ], je krajským súdom odôvodnený odkazom na čl. 23 písm. a) nariadenia 2201/2003, ktorý umožňuje neuznať rozsudky týkajúce sa rodičovských práv a povinností, ak by uznanie bolo s prihliadnutím na najlepší záujem dieťaťa v zjavnom rozpore s verejným poriadkom členského štátu, v ktorom sa o uznanie žiada.

28. Krajský súd identifikoval rozpor s verejným poriadkom v tom, že uznaním rozhodnutia High Court of Justice v časti o „rodičovskej zodpovednosti“ sťažovateľa by bol založený stav, ktorý by *de facto* aj *de iure* znamenal, že podľa právneho poriadku Slovenskej republiky by [REDAKOVANÉ] mala určených dvoch otcov, keďže matka počas odvolacieho konania predložila rodný list maloletej vydaný Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky – osobitná matrika Bratislava, kde je ako otec [REDAKOVANÉ] zapísaný [REDAKOVANÉ], v dôsledku čoho je podľa názoru krajského súdu od 22. februára 2016 na území Slovenskej republiky otcovstvo maloletej právne záväzne určené.

29. Po oboznámení sa s rozhodnutím krajského súdu ústavný súd detekoval interpretačné nedostatky, ktoré by samy osebe neindikovali ústavnoprávny presah, no pri ich komplexnom vnímaní je už potrebné hovoriť o ústavnej relevancii. Ústavný súd poukazuje na to, že krajský súd sa vôbec nevyrovnal s časovými okolnosťami prípadu, keď rodný list [REDAKOVANÉ] bol vydaný Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky – osobitná matrika Bratislava 22. februára 2016, teda až po tom, keď bolo 10. novembra 2015 začaté konanie o vyhlásenie rozhodnutia High Court of Justice za vykonateľné na okresnom súde, a tiež po tom, keď na základe rozhodnutia High Court of Justice bol sťažovateľ 8. januára 2016 zapísaný ako otec [REDAKOVANÉ] v rodnom liste vydanom v Spojenom kráľovstve.

30. Ústavný súd pripomína, že čl. 19 ods. 2 ústavy výslovne garantuje právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života. Je potrebné si teda položiť

otázku, aké reálne dôsledky znamenalo priznanie „rodičovskej zodpovednosti“. Z ústavnoprávnej perspektívy išlo o deklaratórnu záležitosť, pričom nešlo o určenie otcovstva. Z uvedeného dôvodu tvrdenie o „dvoch ococh“ je potrebné hodnotiť ako intepretačný exces ústavnoprávnej relevancie.

31. V napadnutom uznesení krajského súdu absentuje vysvetlenie, prečo je odmietnutie uznania rozhodnutia High Court of Justice v časti o „rodičovskej zodpovednosti“ sťažovateľa v najlepšom záujme [REDACTED] v zmysle čl. 23 písm. a) nariadenia 2201/2003. Ochranu najlepšieho záujmu dieťaťa predpokladá aj čl. 24 Charty základných práv Európskej únie, ktorého ochranu mal krajský súd v tomto prípade garantovať, keďže v dôsledku aplikácie nariadenia 2201/2003 dochádza k vykonávaniu práva Únie na úrovni členského štátu, tak ako to normuje čl. 51 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie v súvislosti s určením rozsahu jej pôsobnosti.

32. Odkaz krajského súdu na ustanovenie o verejnom poriadku ako dôvode na neuznanie cudzieho rozhodnutia nespĺňa požiadavky vyplývajúce z judikatúry Súdneho dvora k čl. 23 písm. a) nariadenia 2201/2003, v zmysle ktorej je odkaz na ustanovenie o verejnom poriadku prípustný len v prípade, že s prihliadnutím na najlepší záujem dieťaťa by uznanie rozhodnutia vydaného iným členským štátom neprijateľným spôsobom narušalo právny poriadok štátu, v ktorom sa žiada o uznanie, keďže by ohrozovalo niektorú jeho základnú zásadu. S cieľom dodržať zákaz prehodnotiť meritum rozhodnutia vydaného v inom členskom štáte, stanovený v čl. 26 nariadenia 2201/2003, musí byť toto ohrozenie s prihliadnutím na najlepší záujem dieťaťa zjavným porušením právnej normy, ktorá je v štáte, v ktorom sa žiada o uznanie, považovaná za podstatnú pre právny poriadok alebo práva, ktoré je v tomto právnom poriadku uznané za základné (rozsudok Súdneho dvora z 19. novembra 2015, P, C-455/15 PPU, ECLI:EU:C:2015:763, bod 39). Krajský súd však v odôvodnení napadnutého uznesenia neuviedol žiadnu právnu normu, ktorá by bola považovaná za podstatnú pre právny poriadok Slovenskej republiky a ku ktorej porušeniu by došlo uznaním rozhodnutia High Court of Justice. Rovnako tak neuviedol ani základné právo, ktoré by mohlo byť porušené v dôsledku uznania rozhodnutia High Court of Justice. Z tohto pohľadu odôvodnenie neuznania rozhodnutia High Court of Justice odkazom na rozpor s verejným poriadkom vyznieva vcelku formálne.

b) Rozhodnutie The High Court of Justice v časti ukladajúcej matke úlohu spojenú s návratom maloletej [REDACTED] do Spojeného kráľovstva a jeho neuznanie zo strany napadnutých súdov

33. Podľa súdov (i) nedodržanie procesného postupu zo strany sťažovateľa o návrat dieťaťa podľa nariadenia 2201/2003 (sťažovateľ nepodal návrh na súd Spojeného kráľovstva následne po neúspechu v konaní o návrat pred Okresným súdom Banská Bystrica; uznesenie č. k. 36P 64/2016 z 3. júna 2016) a (ii) návrh sťažovateľa, ktorý nie je právnu vecou starostlivosti o maloleté dieťa podľa uvádzacieho ustanovenia § 1 ods. 1 písm. b) v spojení s § 2 tohto nariadenia boli dôvodmi pre nevyhovenie návrhu aj v časti o zabezpečenie [REDACTED] na územie Spojeného kráľovstva.

b.a) K nedodržaniu procesu podľa Haagskeho dohovoru z roku 1980 v konaní o návrat

34. Krajský súd v spojení s okresným súdom konštatujú v súlade so skutočným stavom, že rozhodnutie The High Court of Justice nie je rozhodnutím požadujúcim návrat dieťaťa, ktoré

by bolo vydané po (následne) rozsudku o nevrátení podľa čl. 13 Haagskeho dohovoru z roku 1980. Sudca Spojeného kráľovstva z vlastného podnetu nevydal osvedčenie na tlačive podľa vzoru ustanoveného v prílohe IV nariadenia 2201/2003. Existencia takéhoto osvedčenia by v zmysle čl. 42 ods. 1 nariadenia 2201/2003 znamenala, že rozhodnutie sa uznáva a je vykonateľné bez potreby vyhlásenia za vykonateľné a bez možnosti namietať proti jeho uznaniu. Uvedená argumentácia predstavuje teda jeden z dôvodov nevyhovenia návrhu zo strany všeobecných súdov.

35. Uvedený záver **nekorešponduje** výkladovej judikatúre Súdneho dvora vo vzťahu k nariadeniu 2201/2003. Podľa Súdneho dvora totiž **nositeľ rodičovských práv a povinností môže** v súlade s ustanoveniami kapitoly III nariadenia 2201/2003 požiadať o uznanie a výkon rozhodnutia týkajúceho sa rodičovských práv a povinností a návratu detí prijatého príslušným súdom podľa kapitoly II oddielu 2 nariadenia 2201/2003, **hoci nepredložil žiadosť o návrat založenú na Haagskom dohovore z roku 1980** (rozsudok Súdneho dvora z 19. septembra 2019, C.E. a N.E., spojené veci C- 325/18 PPU a C-375/18 PPU, ECLI:EU:C:2018:739, bod 53).

36. Treba uviesť, že odôvodnenie 17 nariadenia č. 2201/2003 zdôrazňuje doplnkovú povahu tohto nariadenia, keď uvádza, že to dopĺňa ustanovenia Haagskeho dohovoru z roku 1980, ktoré sa však naďalej uplatňujú. Článok 34 tohto dohovoru okrem toho stanovuje, že „**nebráni použitiu iného medzinárodného zmluvného nástroja platného medzi štátom pôvodu a dožiadaným štátom alebo inej právnej normy dožiadaného štátu na účely dosiahnutia návratu dieťaťa**, ktoré bolo neoprávnene premiestnené alebo zadržané, alebo na zabezpečenie práva styku“. Uvedené platí aj pri možnosti rodiča s už nespochybniteľnou rodičovskou zodpovednosťou vykonávať právo voľného pohybu upraveného v čl. 20 ods. 2 písm. a) a čl. 21 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (rozsudok Súdneho dvora z 5. októbra 2010, McB., C-400/10 PPU, ECLI:EU:C:2010:582, body 44, 55 a 58).

37. Prepojenie týchto dvoch predmetných nástrojov je spresnené v čl. 11 ods. 1 nariadenia 2201/2003, podľa ktorého súdy členského štátu musia uplatňovať odseky 2 až 8 tohto článku na konanie o návrate upravené Haagskym dohovorem z roku 1980. Treba konštatovať, že tieto ustanovenia nevyžadujú, aby sa osoba, subjekt alebo orgán v prípade údajného medzinárodného únosu dieťaťa opierali o Haagsky dohovor z roku 1980 vtedy, keď žiadajú o okamžitý návrat dieťaťa do štátu jeho obvyklého pobytu.

38. Tento výklad je potvrdený čl. 60 nariadenia 2201/2003, z ktorého vyplýva, že toto nariadenie má prednosť pred Haagskym dohovorem z roku 1980 (rozsudok z 11. júla 2008, Rinau, C 195/08 PPU, EU:C:2008:406, bod 54). **Nositeľ rodičovských práv a povinností teda môže** v súlade s ustanoveniami kapitoly III nariadenia 2201/2003 požiadať o uznanie a výkon rozhodnutia týkajúceho sa rodičovských práv a povinností a návratu dieťaťa prijatého príslušným súdom podľa kapitoly II oddielu 2 nariadenia 2201/2003, **hoci nepredložil žiadosť o návrat založenú na Haagskom dohovore z roku 1980**.

b.b) K záverom súdov o nedostatku aplikability nariadenia 2201/2003 na rozhodnutie High Court of Justice z dôvodu neriešenia nadobúdania, výkonu, prenesenia, obmedzenia alebo odňatia rodičovských práv a povinností

39. Krajský súd v časti o uloženie povinnosti matky zabezpečiť prítomnosť ██████ v Spojenom kráľovstve sa stotožnil s okresným súdom, že návrh na vykonanie takéhoto rozhodnutia sa netýka

nadobúdania, výkonu, prenesenia, obmedzenia alebo odňatia rodičovských práv a povinností, a teda nespadá do vecnej pôsobnosti nariadenia v zmysle čl. 1 ods. 1 písm. b) v spojení s ods. 2 nariadenia 2201/2003.

40. Ani tento názor krajského súdu do dôsledkov nekorešponduje s judikatúrou Súdneho dvora (spojené veci C- 325/18 PPU a C-375/18 PPU, ECLI:EU:C:2018:739, body 54 až 61). V prvom rade treba konštatovať, že kým cieľom nariadenia 2201/2003, ako to vyplýva z jeho preambuly, je vytvorenie justičného priestoru založeného na zásade vzájomného uznávania súdnych rozhodnutí zavedením pravidiel upravujúcich právomoc, uznávanie a výkon rozhodnutí vo veciach rodičovských práv a povinností, tak cieľom dohovoru je podľa jeho čl. 1 písm. a) zabezpečiť okamžitý návrat detí, ktoré boli neoprávnene premiestnené do niektorého zmluvného štátu alebo sú v ňom zadržované. Medzi týmito dvoma nástrojmi, ktoré majú v zásade spoločný cieľ odrádzať od únosov detí medzi štátmi a v prípade únosu dosiahnuť okamžitý návrat dieťaťa do štátu jeho obvyklého pobytu, existuje úzka súvislosť (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. júla 2008, Rinau, C 195/08 PPU, EU:C:2008:406, body 48 a 52).

41. Z čl. 1 ods. 1 písm. b) nariadenia 2201/2003 vyplýva, že nariadenie sa uplatňuje bez ohľadu na povahu súdu v občianskych veciach, ktoré sa vzťahujú konkrétne na nadobúdanie, výkon, prenesenie, obmedzenie alebo odňatie rodičovských práv a povinností. V tomto rámci pojem „občianske veci“ **nemožno vykladať reštriktívne**, ale ako samostatný pojem práva Únie, ktorý pokrýva najmä všetky žiadosti, opatrenia alebo rozhodnutia v oblasti „rodičovských práv a povinností“ v zmysle uvedeného nariadenia v súlade s cieľom, ktorý je pripomenutý v jeho odôvodnení 5 (rozsudok z 21. októbra 2015, Gogova, C 215/15, EU:C:2015:710, bod 26).

42. Článok 1 ods. 2 písm. a) až d) nariadenia 2201/2003 uvádza, že záležitosti vzťahujúce sa na rodičovské práva a povinnosti sa týkajú najmä práva osobnej starostlivosti, opatrovníctva, určenia a **úloh** osôb alebo subjektov, ktoré sú zodpovedné za osobu dieťaťa alebo jeho majetok, ktoré dieťa zastupujú alebo mu pomáhajú, ako aj umiestnenia dieťaťa do pestúnskej starostlivosti alebo do zariadenia starostlivosti o dieťa (rozsudok Súdneho dvora v spojených veciach C-325/18 a C-375/18, bod 56).

43. Pojem „rodičovské práva a povinnosti“ je v čl. 2 ods. 7 nariadenia č. 2201/2003 predmetom **širokej** definície v tom zmysle, že zahŕňa všetky práva a povinnosti týkajúce sa osoby alebo majetku dieťaťa, ktoré nadobudla fyzická osoba alebo právnická osoba rozsudkom zo zákona alebo na základe dohody, ktorá má právne účinky (rozsudky z 27. novembra 2007, C 435/06, EU:C:2007:714, bod 49, a z 26. apríla 2012, Health Service Executive, C 92/12 PPU, EU:C:2012:255, bod 59).

44. Je nesporné, že príkaz o návrat ■■■■■ nebol založený na Haagskom dohovore z roku 1980 a že výrok rozhodnutia The High Court of Justice pozostáva z viacerých prvkov vrátane úlohy pre matku. Rozhodnutie je dôsledkom rozhodnutia týkajúceho sa rodičovských práv a povinností (rodičovskej zodpovednosti), o ktorých sa sťažovateľ s matkou nedohodli minimálne v rozsahu vysťahovania ■■■■■ do cudziny (§ 35 Zákona o rodine „*Ak sa rodičia nedohodnú o podstatných veciach súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností, najmä o vysťahovaní maloletého dieťaťa do cudziny...*“).

45. Právo byť spolu je základný prvok rodinného života, aj keď sa vzťahy medzi rodičmi prerušili a opatrenia súdu, ktoré im v tom bránia, sú zásahom do práva chráneného napr. čl. 19 ods. 2 ústavy a čl. 8 dohovoru (m. m. I. ÚS 148/03). Uvedené vyplýva aj zo záverov judikatúry ESLP vo veciach Voleský v. Česká republika (rozsudok z 29. júna 2004, sťažnosť č. 63627/00), Elsholz v. Nemecko (rozsudok z 13. júna 2000, sťažnosť č. 25735/94) alebo Bronda v. Taliansko (rozsudok z 9. júna 1998, sťažnosť č. 40/1997/824/1030).

46. Vzhľadom na predchádzajúce úvahy, ako aj neprípustnosť vecného prieskumu rozhodnutia The High Court of Justice uvedené rozhodnutie je dôsledkom rozhodnutia týkajúceho sa rodičovských práv a povinností a pred všeobecnými súdmi neexistovala prekážka ho vyhlásiť podľa nariadenia 2201/2003 za vykonateľné. Tento stav sa nezmenil ani po vystúpení Spojeného kráľovstva z Európskej únie.

47. Ústavný súd v tejto súvislosti poznamenáva, že podľa čl. 67 Dohody o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a z Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (podpísaná 24/1/2021 - Ú. v. EÚ L 29, 31.1.2020, s. 7 – 187) sa na konania začaté pred vystúpením Spojeného kráľovstva z Únie (teda pred 1/2/2020) naďalej vzťahuje nariadenie 2201/2003. Dohoda o vystúpení síce nebola uzavretá Slovenskou republikou, ktorá ju ani neratifikovala, ide však o medzinárodnú zmluvu uzavretú Európskou úniou a takéto zmluvy sú v zmysle čl. 216 Zmluvy o fungovaní Európskej únie záväzné aj pre členský štát.

V.

Meritórne závery ústavného súdu

48. Ústavný súd v obdobných prípadoch judikoval, že pokiaľ odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie je nedostatočné v takej miere, že nedáva uspokojivé odpovede na všetky rozhodujúce právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, potom odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým sa bez ďalšieho stotožní s takýmto nedostatočným odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie (uznanie a výkon rozhodnutia vo veci návratu), možno taktiež považovať za nedostatočné a v konečnom dôsledku aj arbitrárne (m. m. III. ÚS 60/2018, II. ÚS 159/2020). Uvedený záver dopadá na rozhodnutie krajského súdu v časti, v ktorej sa stotožnil s rozhodnutím okresného súdu vo vzťahu k naplneniu príkazu súdu Spojeného kráľovstva ukladajúceho rodičovskú povinnosť (úlohu) matke. Ako už ústavný súd uviedol, vykonávané rozhodnutie súdu Spojeného kráľovstva spadá do konceptu ochrany rodičovských práv a povinností a ide o vec starostlivosti súdu o maloleté dieťa v súvislosti s rodičovským sporom pri vystávaní sa matky s dieťaťom do cudziny (bod IV b.b).

49. Vychádzajúc z odôvodnenia v časti IV, ústavný súd považuje napadnuté uznesenie krajského súdu za zasahujúce do uplatnených práv sťažovateľa, pričom ide o zásah ústavnoprávnej relevancie. Úvahy krajského súdu odôvodňujúce jeho rozhodnutie sú vnútorne rozporné, neúplné a v dôsledku nereflexívneho výkladovej judikatúry Súdneho dvora týkajúcej sa (prednostného) nariadenia 2201/2003 sa opierajú o jeho ústavne neakceptovateľný výklad. V dôsledku toho považoval ústavný súd napadnuté uznesenie krajského súdu úplne popierajúce práva sťažovateľa za arbitrárne, a teda za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

50. Sťažovateľ v sťažnosti namieta aj porušenie jeho práva na súkromný a rodinný život garantovaný v čl. 19 ods. 2 ústavy a čl. 8 ods. 1 dohovoru. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína

rozhodnutie ESLP vo veci *Marckx v. Belgicko* (rozsudok z 13. júna 1979, sťažnosť č. 6833/74), podľa ktorého sú čl. 8 dohovoru chránené vzťahy medzi rodičmi, ktorí nežijú v jednej domácnosti a ich deťmi, rovnako ako vzťahy medzi rodičmi – manželmi a ich deťmi.

51. Z judikatúry ESLP k čl. 8 dohovoru tiež vyplýva, že je právom rodiča, aby boli prijaté opatrenia, ktoré mu umožnia styk s jeho dieťaťom, pričom je povinnosťou vnútroštátnych orgánov také opatrenia prijať. K tomu ústavný súd odkazuje na relevantné rozhodnutia vo veciach *Keegan v. Írsko* (rozsudok z 26. mája 1994, sťažnosť č. 16969/90), *Hokkanen v. Fínsko* (rozsudok z 23. septembra 1994, sťažnosť č. 19823/92), *Fiala v. Česká republika* (rozsudok z 8. júna 2006, sťažnosť č. 26141/03) a *Mihailova v. Bulharsko* (rozsudok z 12. januára 2006, sťažnosť č. 35978/02).

52. Vzhľadom na mieru ústavnej neakceptovateľnosti napádaného rozhodnutia krajského súdu došlo v priamej príčinnej súvislosti s porušením základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj k neoprávnenému zásahu do jeho základného práva na ochranu súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, resp. do jeho práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru. Napadnuté uznesenie krajského súdu totiž bezpochyby zasiahlo do práva na rodinný život sťažovateľa a sťažilo, ak nie úplne znemožnilo, vytváranie väzieb s jeho maloletou dcérou [REDACTED].

53. Nedostatky procesu podľa názoru ústavného súdu je potrebné aplikovať aj na dovolacie konanie. Najvyšší súd pri odôvodňovaní svojho uznesenia postupoval nedôsledne, formalisticky a arbitrárne, v dôsledku čoho došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa. Dotknutá vec sa týka viacerých právnych otázok dosiaľ dostatočne neriešených v judikatúre (duplicitné otcovstvo vo vzťahoch s cudzím prvkom, ochrana verejného poriadku, konkurencia nariadenia 2201/2003 s inými medzinárodnými normami, povaha premiestnenia dieťaťa bez súhlasu druhého rodiča, obsah inštitútu rodičovskej zodpovednosti podľa práva Spojeného kráľovstva a ii). Uvedené právne otázky boli v dovolaní vymedzené. Odmietnutím dovolania tak došlo nielen k odopretiu prístupu sťažovateľa k dovolaciemu súdu, ale aj premárnenej príležitosti posunúť judikatúru v stále viac sa vyskytujúcich rodinnoprávnych vzťahoch s cudzím prvkom. Ústavný súd poznamenáva tiež nereflektovanie na povinnosť najvyššieho súdu ako súdu najvyššej inštancie predložiť prejudiciálnu otázku na zabezpečenie interpretácie nariadenia 2201/2003 zo strany Súdneho dvora Európskej únie (rozsudok SD z 19. novembra 2015, C-455/15).

54. Ústavný súd preto dospel k záveru, že aj napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa.

55. Vzhľadom na konštatovaný záver o porušení práv sťažovateľa uvedených v bode 1 výroku tohto nálezu ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 2 zákona o ústavnom súde napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu). V tomto konaní sú sudy viazané právnym názorom ústavného súdu (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Problematickejšou sa však môže javiť zmena pomerov, ktorú sudy novo musia starostlivo vyhodnotiť. Ústavný súd viac než v rovine *obiter dicta* poznamenáva, že vo veci výkonu rozsudku súdu Spojeného kráľovstva v časti realizácie samotného návratu dieťaťa sa sudy budú musieť vyrovnáť s nemenej závažnou právnou otázkou, ktorá síce nijako neneguje vykonávané rozhodnutie, čo sa týka jeho uznania a vykonateľnosti, no je dôležitá, ba dokonca je v tejto časti

klúčová. Súdny rozhodujúce o nariadení výkonu rozhodnutia nesmú pristupovať k veci automaticky a necitlivo a v ďalšom konaní musia starostlivo zohľadňovať *predovšetkým záujem maloletého*, ale aj jeho názory, prania a pocity, pokiaľ je dieťa schopné ich vyjadriť. Na dieťa nie je možné nazeráť ako na objekt výkonu rozhodnutia, ale ako na svojbytný subjekt, ktorý má svoju vlastnú vôľu. Nepochybne v rámci dotknutých vzťahov majú význam záujmy rodičov, no tým najdôležitejším zostáva najlepší záujem dieťaťa. Postoj, pranie dieťaťa je jedným z hľadísk, ktoré musia súdy pri hľadaní najlepšieho záujmu dieťaťa zohľadniť. Pritom je potrebné, samozrejme, prihliadať na jeho vek, rozumovú a emocionálnu vyspelosť a tiež zvážiť mieru objektivity (nezávislosti) jeho postoja. Pozitívny záväzok prijať opatrenia smerujúce k rešpektovaniu rodinného života, k čomu patrí aj zabezpečenie plnenia súdnych rozhodnutí (rozsudok vo veci Fiala proti Českej republike z 18. júla 2006, č. 26141/03, § 94), nie je možné naplniť opatreniami, ktoré by poškodzovali zdravie (vrátane toho duševného) a rozvoj dieťaťa (Fiala proti Českej republike, § 96 alebo rozsudok veľkého senátu ESLP vo veci Elsholz proti Nemecku z 13. júla 2000, č. 25735/94, § 50). Najlepší záujem dieťaťa môže v odôvodnených prípadoch prevážiť nad záujmom jedného z rodičov, čo môže ovplyvniť v konečnom dôsledku faktickú stránku napadnutého výkonu rozhodnutia.

VI.

K náhrade trov konania

56. Ústavný súd v zmysle § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde rozhodol o náhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním v konaní pred ústavným súdom, a priznal mu náhradu trov konania od krajského súdu ako porušovateľa ich práv. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov právneho zastúpenia sťažovateľa vychádzal z § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13 ods. 2 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

57. Ústavný súd priznal sťažovateľovi právo na náhradu trov konania, ktoré pozostávajú z trov právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2018 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti) v sume 307 eur a za jeden úkon právnej služby v roku 2020 (replika na vyjadrenie krajského súdu a najvyššieho súdu) v sume 177 eur, ale tiež režijný paušál dvakrát po 9,21 eur a jedenkrát 10,62 eur. Celková výška náhrady trov konania, ktorú je krajský súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa, je 512,68 eur (bod 3 výroku nálezu).

58. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. júna 2021

Peter Molnár
predseda senátu